

Ægteskabsmanual

Indhold

Fælleseje – og særeje.	4
Familiens forsikringer	6
Hvem ejer pensionen?	8
Hvem får hvad, hvis I skal skilles?	8
Arv og testamente.	13
Forældremyndighed	13
Børnetestamente.	14

Tænk det utænkelige

Denne ægteskabsmanual giver svar på en række spørgsmål om arv og familieret, som er relevante for alle ægtepar. Vi håber, I vil læse den. For så kan I undgå mange juridiske misforståelser og unødvendige konflikter i ægteskabet. Hvordan man i medgang og modgang bevarer et godt og kærligt samliv, må I til gengæld selv finde svarene på.

Manualen kan ikke erstatte personlig advokatrådgivning. Derimod kan den opklare, om lovens standardregler passer til jeres familie – eller om I har behov for advokathjælp til at få en skræddersyet løsning.

Når I har orden i papirerne, kan I spare jer selv for en masse tvivl og usikkerhed. Og hvis det utænkelige sker, at en af jer falder bort i utide, eller I skal skilles, vil I have færre bekymringer, når juraen er på plads.

Har I behov for at få uddybet svarene, eller har I flere spørgsmål? Så er I meget velkomne til at kontakte Sekretariatet på 70 27 00 12 eller din nærmeste Familieadvokat på danskefamilieadvokater.dk.

God læselyst.
Danske Familieadvokater

Fælleseje

Når I bliver viet, får I automatisk fælleseje. Egentlig er "fælleseje" et misvisende udtryk, for I ejer ikke ting i fællesskab, mens I er gift. Juridisk set ejer I hver især det, som I selv anskaffer jer eller får som gave eller arv. Præcis som da I var ugifte.

Konsekvensen af fælleseje viser sig først ved ægteskabets opløsning, dvs. ved separation, skilsmisse eller død. Til den tid har I nemlig pligt til at dele jeres respektive nettoformue med den anden. Hvis den ene af jer har en såkaldt negativ formue, altså skylder mere end han eller hun ejer, skal underskuddet ikke deles mellem jer.

Gæld

Det er en udbredt misforståelse, at ægtefæller automatisk hæfter for hinandens gæld. I praksis sker det sjældent i dansk ret. Tværtimod hæfter I hver især kun for jeres egen gæld, uanset om gælden er opstået før eller under ægteskabet. Her er det underordnet, om der er fælleseje eller særeje i ægteskabet.

Hvis I begge skriver under på eksempelvis et banklån, hæfter I sammen for lånet. I visse tilfælde hæfter samboende ægtefæller også for tilbagebetaling af hinandens skattegæld, hvis den er opstået under ægteskabet.

Særeje

Er der stor forskel på de værdier, I hver især ejer, eller har den ene af jer udsigt

til en stor arv? Så er det værd at overveje, om I skal aftale en anden ordning end fælleseje, nemlig særeje. Har I særeje, skal der ikke ske deling ved separation, skilsmisse og/eller død.

Hvis I ønsker at holde jeres respektive værdier eller nogle af dem uden for delingen, ved en eventuel opløsning af ægteskabet, skal I altså aftale særeje – en såkaldt ægtepagt om særeje. Ægtepagten er en skriftlig aftale, der skal underskrives og tinglyses, før den er gyldig.

Bryllup i udlandet

Under visse betingelser kan I godt blive gyldigt gift på en rejse i udlandet. Men I skal være opmærksomme på, at I som udgangspunkt er underlagt danske familieretlige regler om fælleseje m.v., hvis manden på vielsestidspunktet har fast bopæl i Danmark. Bor manden derimod i udlandet på vielsestidspunktet, kan I meget vel være underlagt reglerne i et andet land, hvor man ikke benytter fælleseje. Det bør i givet fald undersøges nærmere.

Konsekvensen af fælleseje viser sig først ved ægteskabets opløsning.

Familiens forsikringer

Når I gifter jer, ændrer jeres forsikringsbehov sig. Det er ikke længere en individuel vurdering, men en fælles vurdering. Derfor er det vigtigt at finde ud af, hvordan hver ægtefælle er forsikret, og hvordan familien samlet set bliver bedst sikret. Det er ærgerligt at være underforsikret, hvis uheldet er ude. Er værdien af bryllupsgaverne for eksempel tilstrækkeligt dækket? Eller er I overforsikrede, så I har to forsikringer, der dækker den samme skade?

Det er en almindelig misforståelse, at børnene er dækket af forældrenes ulykkesforsikring.

DE MEST ALMINDELIGE FORSIKRINGER ER:

Ulykkesforsikringen

Det er en almindelig misforståelse, at børnene er dækket af forældrenes ulykkesforsikring. Sørg for at alle familiemedlemmer er dækket af en forsikring hver, også børnene.

Indboforsikringen/Familieforsikringen

Dækker skader på ting og ansvar for skader forvoldt af et familiemedlem, herunder hjemmeboende børn under 21 år.

Pensionsforsikring

Er familien afhængig af én ægtefælles indkomst? Så bør I overveje at tegne en forsikring mod tabt arbejdsevne.

Retshjælpsforsikring

Langt de fleste familier har også en retshjælpsforsikring. Den følger nemlig automatisk med, når I tegner en indboforsikring/familieforsikring, en villa- eller fritidshusforsikring eller en kaskoforsikring for et motorkøretøj eller en lystbåd.

Har I en retshjælpsforsikring, betaler forsikringsselskabet advokatombkostningerne, hvis I bliver involveret i en retssag. Ofte er der dog en selvrisiko og et loft for dækningsbeløbet. Vær opmærksom på, at det ikke er alle typer retssager, der er omfattet af forsikringen.

Hvem ejer pensionen?

Opsparing til pension bliver ofte opfattet som familiens fælles opsparing til alderdommen. Juridisk set er pensionen imidlertid ikke fælles. Den tilhører kun den af jer, i hvis navn opsparingen er foretaget. Derfor bliver jeres respektive pensionsopsparinger normalt ikke delt, hvis I bliver separeret eller skilt. Heller ikke selvom I har fælleseje i jeres ægteskab.

For de fleste ægtepar er der forskel på, hvor meget hver især sparer op til pension. Opsparingens størrelse afhænger jo af arbejdspladsen, uddannelse, arbejdsde på fuld tid eller deltid, hvorvidt I er selvstændigt erhvervsdrivende og meget andet.

Som udgangspunkt skal pensionsopsparinger ikke deles. Kun hvis den ene ægtefælle har foretaget en opsparing, der kan betragtes som "ekstra", og ægteskabet har varet i mere end 5 år, kan det komme på tale, at den overskydende pensionsopsparing bliver delt.

I lovgivningen er der mulighed for at give den pensionsmæssigt svagest stillede ægtefælle en mindre økonomisk kompensation. Der er dog en lang række betingelser, der skal være opfyldt, før kompensation er en mulighed.

Ønsker i en anden løsning?

Vil I sikre, at der sker en ligelig deling af jeres kapital- og ratepensioner og sam-

tidig undgå diskussioner i forbindelse med eventuel opløsning af ægteskabet? Så skal I oprette en ægtepagt om deling af pensioner.

Hvem får hvad, hvis i skal skilles?

Hvis I en dag ønsker jeres ægteskab opløst, skal jeres formue gøres op og deles. Ved bodelingen skal jeres formuer opgøres hver for sig: Hver ægtefælles gæld bliver gjort op; gælden trækkes fra vedkommendes aktiver, og på den måde når man frem til hver ægtefælles del af boet.

Hvis nettoværdien af din bodel giver et positivt resultat, skal du give halvdelen til din ægtefælle. Tilsvarende skal din ægtefælle afgive halvdelen af sin positive bodel til dig. Hvis begge jeres bodele er positive, vil I altså have lige store formuer med ud af ægteskabet, når bodelingen er overstået.

De ting, I hver især ejer, bliver kaldt aktiver (indbo, bolig, bil m.v.), og de bliver opgjort til handelsværdien. Altså, hvad de kan indbringe ved salg. Normalt er det uden betydning, hvad aktiverne oprindelig har kostet.

Som udgangspunkt skal pensionsopsparinger ikke deles.

Gæld

Gæld bliver ikke delt, og hvis en af jer har en gæld, der er større end vedkommendes aktivers værdi, bliver bodelen opgjort til kr. 0. I sådan et tilfælde er det kun den anden ægtefælles positive bodel, der bliver delt.

Er din ægtefælle dybt forgældet, er udsigten til, at du skal af med halvdelen af

dine værdier til din ægtefælle (og ægtefællens kreditorer) måske ikke særligt tillokkende. Derfor kan I oprette en ægtepagt om særeje, så I ikke skal dele jeres respektive formuer, hvis ægteskabet senere bliver opløst ved separation eller skilsmisse. Ægtepagten sikrer også, at du kan beholde dine værdier uden deling, hvis du lever længere end din ægtefælle.

I forbindelse med en separation eller skilsmisse er det ofte svært at blive enige om delingen. Fx hvilken værdi de enkelte ejendele har, og hvem der ejer hvad. Derfor er det en god ide at inddrage familieadvokaten fra starten.

*Hvis begge jeres
bodele er positive,
vil I have lige store
formuer med ud
af ægteskabet,
når bodelingen er
overstået.*

Hvis den afdøde ægtefælle havde særbørn, dvs. børn fra tidligere forhold, er det ikke muligt at sidde i usiftet bo uden børnenes skriftlige accept.

Arv

Ifølge arveloven har I som ægtefæller automatisk arveret efter hinanden. Har I ingen børn, arver den længstlevende alt, hvad den anden efterlader sig. Der skal ikke betales boafgift (tidligere kaldt arveafgift) til staten, når du arver fra din ægtefælle.

Har I børn sammen, er børnene også arvinger efter den afdøde. Men den længstlevende af jer kan vente med at udbetale børnenes arv, hvis han eller hun vælger at sidde i uskiftet bo. Så får enken/enkemanden råderet over den samlede formue, indtil vedkommende selv en dag dør. Den længstlevende kan også beslutte at skifte boet i levende live og udbetale børnenes arv, fx hvis han eller hun ønsker at blive gift på ny.

Børn fra tidligere forhold

Hvis den afdøde ægtefælle havde sær-
børn, dvs. børn fra tidligere forhold, er det ikke muligt at sidde i uskiftet bo uden børnenes skriftlige accept. Den accept kan man i praksis ikke få, hvis børnene er under 18 år. Som hovedregel skal disse børn have deres arv udbetalt straks, og midlerne skal sættes ind på en konto i et pengeinstituts forvaltningsafdeling, indtil børnene bliver myndige.

Har i behov for et testamente?

Hvis I vil give hinanden en større arvelod end arveloven foreskriver, skal I oprette et gensidigt testamente. Der-

ved sikrer I, at arven i størst muligt omfang tilfalder den længstlevende af jer frem for børnene. Har en eller begge af jer børn fra tidligere forhold, kan I i testamentet med fordel tage stilling til, hvordan arven skal fordeles mellem børnene, når I begge er væk. Skal alle børn fx arve lige meget, eller synes I, at en anden fordeling er mere fair?

I bør også overveje, om børnenes arv skal tilhøre dem som deres særeje? Det betyder, at arvingerne ikke skal dele arven med deres respektive ægtefæller i tilfælde af separation, skilsmisse eller ægtefællens død.

Forældremyndighed

Som ægtefæller har I fælles forældremyndighed over jeres fælles børn og skal sammen træffe beslutninger om valg af skole, læge m.v.

Hvis ægteskabet ophører ved separation eller skilsmisse, er det normalt, at den fælles forældremyndighed fortsætter uændret. Men der kan opstå konflikt om forældremyndigheden i forbindelse med ægteskabets ophør. Uanset hvad I vælger, har børnene ret til samvær med begge forældre, og I skal derfor indgå en aftale om samvær.

Børnetestamente

Hvis en af jer dør, får den længstlevende af jer automatisk forældremyndigheden alene. Men omkommer I eksempelvis ved den samme ulykke, er det vigtigt, at I har tilkendegivet, hvem I synes, der er bedst egnet til at stå for barnets videre opdragelse.

I kan tilkendegive jeres ønsker om, hvem I anser for bedst egnet til at overtage forældremyndigheden i en skriftlig hensigtserklæring. Det hedder et børnetestamente. Jeres børnetestamente indgår så i myndighedernes vurdering af, hvem der skal overtage forældremyndigheden, og hvad der er bedst for barnet.

I et børnetestamente kan I enten pege på enkeltpersoner (typisk den enes søskende) eller ægtepar, som I ønsker skal

overtage forældremyndigheden. I kan også indsætte flere personer i prioriteret rækkefølge.

Et børnetestamente er gyldigt, så snart I begge har underskrevet det. Men I kan også vælge at skrive det under hos rettens notar, som så opbevarer børnetestamentet og sikrer, at det kommer frem, hvis det en dag bliver relevant.

I kan til enhver tid tilbagekalde eller ændre børnetestamentet, hvis I senere får andre ønsker om, hvem der skal overtage forældremyndigheden. Et børnetestamente behøver ikke at være et omfattende dokument, men det er alligevel vigtigt, at det er udformet præcist og korrekt. Derfor er det en god ide at få hjælp hos en familieadvokat.

Et børnetestamente er gyldigt, så snart I begge har underskrevet det.

Tid til et familietjek?

I denne ægteskabsmanual kan I blive klogere på de generelle juridiske forhold for familier. Men hvordan netop jeres familie er stillet i tilfælde af skilsmisse, ulykke eller dødsfald, kan I blive meget klogere på ved et Familietjek.

Et Familietjek er et møde, hvor familieadvokaten gennemgår alle jeres juridiske forhold. Her finder I ud af, om der er behov for at oprette ægtepagt om sær-eje, tegne nye forsikringer, oprette testamente eller børnetestamente – det tager højst nogle få timer.

Kontakt Danske Familieadvokater på 70 27 00 12 allerede i dag og aftal et familietjek. Så kan I undgå ubehagelige overraskelser i fremtiden.

Danske Familieadvokater er en landsdækkende forening af advokater med speciale i familieret. Vi rådgiver og bistår private, når de skal løse juridiske spørgsmål og konflikter.